

ZGODOVINA – vprašanja in odgovori za test 2. letnik, 3. konferanca

1. Zakaj je šlo pri Jugoslovanskem vprašanju?

Kako bi se združili vsi Južnoslovanski narodi.

2. Kakšen je bil problem?

Jezik in kultura.

3. Kakšne so bile ideje za rešitev tega vprašanja?

- Velikosrbski program
- Ilirsko gibanje
- Stranka prava
- Trializem
- Ivan Cankar
- Preporodovci

4. Kdo je sestavil Majniško deklaracijo?

Predstavniki Slovencev, Hrvatov in Srbov, ki so živeli v A-O.

5. Kakšne so bile zahteve pri Krfski deklaraciji?

Ustanovitev skupne neodvisne države, ki bo demokratična in parlamentarna monarhija z dinastijo Karađorđević na čelu.

Enakopravnost veroizpovedi, pisave in pred zakonom.

Splošna volilna pravica.

6. Kje je nastala in kdo jo je napisal?

Nastala je na otoku Krfu (1917). Napisali so jo hrvaški, slovenski in srbski emigranti.

7. Razlika med Državo SHS in Kraljevino SHS.

Država SHS: Država Slovencev Hrvatov in Srbov. Obstajala 1 mesec, ker je niso sprejeli. Bali so se da si bodo Italija, Avstrija in Madžarska razdelile ozemlje, zato so se združili s Kraljevino Srbijo in nastala je Kraljevina SHS: Kraljevina Srbov, Hrvatov in Slovencev.

8. Kdo je bil prvi kralj?

Aleksander Karađorđević, v imenu kralja Petra II. Peter je bil mladoleten.

9. Kdaj je Kraljevina SHS nastala?

1. 12. 1918

10. Kdo je regent?

Vladarjev namestnik (če je kralj še mladoleten).

11. Kaj je deklaracija?

Javna izjava o pomembnem vprašanju.

12. Za kateri dve pokrajin so se borili po 1. svetovni vojni?

Za Koroško in Primorsko.

13. Kako so rešili vprašanje meje na Primorskem?

Z Rapalsko pogodbo 1920.

14. Komu pripade Primorska in zakaj?

Italiji, ker je v 1. svetovni vojni Italija pristopila na stran Antante.

15. Kako so rešili vprašanje meje na Koroškem?

Izvajali so plebiscit (10. 10. 1920). Razdelili na cono A in cono B. V coni A so se odločili za Avstrijo, zato v coni B plebiscita sploh niso izvajali.

16. Kdo je Slovencem priboril Maribor?

Rudolf Maister.

17. Kdo je dobil Prekmurje?

Kraljevina SHS

18. Katera so bila nerešena vprašanja?

- ↖ **gospodarsko vprašanje** (velika raznolikost gospodarskih panog, neenakomerna razporejenost gosp. panog, tuj kapital, zelo prizadela svetovna gospodarska kriza)
- ↖ **narodnostno vprašanje** (priznani le Srbi, Hrvatje in Slovenci, centralizem – vse se izvaja iz enega središča, jugoslovanski unitarizem – žeeli so iz treh narodov ustvariti enega, ki bi ga sestavljal tri plemena Slovenci, Hrvatje, Srbi)
- ↖ **versko vprašanje** (katoliška, muslimanska, pravoslavna)
- ↖ **socialno vprašanje** (Aleksander izvedel agrarno reformo – sprememba v kmetijstvu, zato so bili kmetje še vedo nezadovoljni, najslabši položaj imeli delavci, vladala velika brezposelnost)

◀ politično vprašanje

Večje politične stranke v Kraljevini SHS:

Narodna radikalna stranka (NRS)

- najpomembnejša srbska stranka
- zagovarjajo idejo o prevladi Srbov v državi.
- vodja: Nikola Pašić

Jugoslovanska demokratska stranka (JDS)

- srbska stranka
- zagovarja centralizem

Hrvatska republikanska seljačka stranka (HRSS)

- hrvaška stranka
- nasprotovala unitarizmu in centralizmu.
- podpirali so jo kmetje
- voditelj Stjepan Radić

Slovenska ljudska stranka (SLS)

- najmočnejša stranka Slovencev
- podpirali so jo kmetje
- zagovarjala federalizem (nasprotje centralizmu)
- vodja Anton Korošec.

Jugoslovanska muslimanska organizacija (JMO)

- zavzemala za federalizem
- ni bila enotna zaradi različni narodov in veroizpovedi

Komunistična partija Jugoslavije (KPJ)

- podpora delavcev
- ker je dobila na prvih volitvah preveč glasov so jo prepovedali -> delovala ilegalno

Socialistična stranka Jugoslavije (SSJ)

- edina legalna delavska stranka
- ni bila enotna

19. Kdaj je bila sprejeta Vidovdanska ustava?

28. 6. 1921

20. Zakaj se tako imenuje?

Ker je bila sprejeta na Vidov dan – pomemben srbski praznik.

21. Kaj se je zgodilo pri šestojanuarski diktaturi?

Ker je prišlo do streljanja v parlamentu je kralj Aleksander sam prevzel oblast.

22. Kako je preimenoval državo?

Kraljevina Jugoslavija

23. Kako je razdelil državo?

Na 9 banovin

24. Kdo vodi Banovine?

Bani

25. Kaj je opozicija?

Nasprotniki strank, ki imajo oblast.

26. Kaj je centralizem?

Vse se izvaja iz nekega središča – centra.

27. Kaj je oktroirana ustava?

Ustavo ni sprejela vlada ampak kralj sam.

28. Kaj je določal sporazum Cvetkovič-Maček?

Da je nastala nova banovina Hrvaška.

29. Kaj je Kulturbunt?

Kulturno nemško društvo Nemcev v Kralj. Jugoslaviji. Notranja pomoč Hitlerju (5. kolona).

30. Kje je bil ubit kralj Aleksander?

V Franciji v Marssielle (Marseju).

31. Kdo je prevzel oblast?

Tričlansko namestništvo.